

Vergaderjaar 2008–2009

31 792 IXB

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2008 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2008 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het ministerie van Financiën (IXB).

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De minister van Financiën,
W. J. Bos

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer

Deze 2e suppletore begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de 1e suppletore begroting 2008. De begroting bestaat uit 7 beleidsartikelen en 2 niet-beleidsartikelen. De beleidsartikelen weerspiegelen bijna het gehele werkkterrein van het Ministerie van Financiën; het beheer van de staatsschuld en het kasbeleid zijn opgenomen in de begroting van Nationale Schuld (IX-A).

In paragraaf 2.1 is een overzicht opgenomen van de belangrijkste mutaties (= € 10 mln.).

Paragraaf 2.2 bevat per beleidsartikel een tabel *budgettaire gevolgen van beleid*. Voor zover dit van toepassing is, worden de *garantieplichtingen* en de daarbij behorende uitgaven en ontvangsten in een aparte tabel gepresenteerd. In de tabel is bij de beleidsartikelen door middel van de regel «waarvan juridisch verplicht» informatie over de *budgetflexibiliteit* opgenomen. Het nog niet juridisch verplichte deel van de geraamde *programma-uitgaven* (peildatum 1 oktober 2008) vormt een indicatie voor de mate van budgetflexibiliteit. Een groot deel van de *apparaatsuitgaven* betreft personele uitgaven. Deze zijn naar hun aard op korte termijn weinig flexibel.

Na de tabel budgettaire gevolgen van beleid wordt een *toelichting* op de cijfers uit de kolom «mutaties 2e suppletore begroting» gegeven. De mutaties kunnen zowel beleidsmatig als financieel-technisch (bijvoorbeeld overboekingen en ramingsbijstellingen) van aard zijn. Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften behoeven de technische mutaties niet te worden toegelicht. Ter vergroting van de informatiewaarde is ervoor gekozen een korte toelichting bij alle programmamutaties op te nemen. Mutaties in de apparaatsuitgaven worden, voor zover deze betrekking hebben op overheveling van formatieplaatsen binnen de begroting of op overheveling tussen Financiën en andere departementen, niet nader toegelicht.

2. Het beleid

2.1. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstmutaties.

De belangrijkste mutaties (= € 10 mln.) zijn in onderstaande tabellen samengevat en worden daarna toegelicht. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij het betreffende artikel.

Tabel: overzicht belangrijkste suppletore uitgavenmutaties (x € 1000)

	Uitgaven	Artikel
Stand ontwerp-begroting 2008	3 765 379	
Stand 1e suppletore begroting 2008	3 971 298	
Belangrijkste suppletore mutaties:		
1) Apparaat Belastingdienst/Fiscale Zaken	82 269	1
2) Heffings- en invorderingsrente	300 000	1
3) Bijdrage toezicht DNB	13 214	2
4) Afname munten in circulatie	14 012	2
5) Kapitaalversterking ING, Aegon en SNS REAAL	13 750 000	3
6) Verwerving vermogenstitels Fortis/AA	16 800 000	3
7) Uitvoeringskosten Staatsdeelnemingen	10 500	3
8) Exportkredietverzekering, schade-uitkeringen	- 70 000	5
9) Uitgaven risicobeheer	20 155	5
10) Loon- en prijsbijstelling	- 65 002	10
11) Overige uitgaven (saldo)	4 383	
Stand 2e suppletore begroting 2008	34 830 829	

Toelichting

1. De hogere apparaatsuitgaven bij de Belastingdienst worden voornamelijk veroorzaakt door extra uitgaven in verband met verrichte werkzaamheden in opdracht van derden (o.a. P-Direkt en DigiD) en de uitdeling van de loonbijstelling (zie tabel van de uitdeling loon- en prijsbijstelling);
2. Op basis van de definitief vastgestelde verdeelsleutels (m.b.t. toerekening aan premies en belastingen) zal naar verwachting een groter deel van de rente aan IXB worden toebedeeld. Daarnaast treedt, als gevolg van de hogere rentetarieven, ook een autonome stijging van de uitgaven op.
3. De hogere uitgaven in verband met de bijdrage aan het toezicht zoals uitgevoerd door DNB zijn voornamelijk het gevolg van de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb).
4. De mutatie betreft een hogere dan verwachte afstorting van munten bij De Nederlandsche Bank (DNB), met hogere uitgaven als gevolg.
5. Drie financiële ondernemingen maakten gebruik van het Fonds financiële structuurversterking. De Staat heeft voor een bedrag van € 10 mld *securities* verworven in ING, voor een bedrag van € 3 mld vergelijkbare *securities* in Aegon en voor een bedrag van € 750 mln *securities* in SNS REAAL.
6. De toename à EUR 16,8 mrd komt voort uit de koop van aandelen Fortis Bank Nederland Holding NV, Fortis Verzekeringen Nederland N.V., Fortis Corporate Insurance N.V en het door Fortis gekochte deel van ABN AMRO.
7. De toename in uitvoeringskosten komt voort uit de benodigde inschakeling van juridische, strategische, financiële en HR ondersteuning bij de verwerving van de hierboven genoemde vermogenstitels, de ontvlechting daarvan en vervolgens de uitwerking van strategische vraagstukken.
8. De ramingen van de schade-uitkeringen zijn gebaseerd op verwachtingen omtrent de verzekeringsportefeuille. Op basis van de actuele situatie zijn de verwachte schades voor 2008 neerwaarts bijgesteld.
9. Er zijn uitgaven gedaan voor een credit default swap (cfs) waarmee een gedeelte van het uitstaande risico op Indonesië in de markt is weggezet.
10. Dit betreft de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling.

Tabel: Overzicht belangrijkste suppletore ontvangstenmutaties (x € 1000)

	Ontvangsten	Artikel
Stand ontwerp-begroting 2008	127 256 275	
Stand 1e suppletore begroting 2008	130 059 158	
Belangrijkste suppletore mutaties:		
1) Belastingontvangsten na afdracht	- 2 650 838	1
2) Programmaontvangsten Belastingdienst	10 000	1
3) Heffings- en invorderingsrente	200 000	1
4) Apparaatontvangsten Belastingdienst	10 777	1
5) Dividend staatsdeelnemingen	40 211	3
6) Winstafracht DNB	- 233 000	3
7) Holland Casino	- 20 000	3
8) Exportkredietverzekering, premies EKV	25 000	5
9) Verkoop onroerende zaken (Domeinen)	70 000	7
10) Overige programma-ontvangsten (Domeinen)	13 000	7
11) Overige ontvangsten (saldo)	8 883	
Stand 2e suppletore begroting 2008	127 533 191	

Toelichting

1. Voor een nadere toelichting op de belastingontvangsten wordt verwezen naar de Miljoenennota 2009 en de Najaarsnota 2008.
2. De hogere programmaontvangsten betreft een saldo van hogere doorbelaste vervolgingskosten (€ 25 mln) en lagere boeteopbrengsten (€ 15 mln).
3. Voor de toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de uitgavenmutatie heffings- en invorderingsrente (zie vorige tabel, uitgaven).
4. De Belastingdienst verricht diverse werkzaamheden voor derden, onder ander P-Direkt en DigiD. De hogere uitgaven worden aan deze derden doorbelast (zie vorige tabel, uitgaven).
5. Er is sprake van meevallende dividendontvangsten (o.a. Schiphol en UCN).
6. De winstraming DNB is t.o.v. de 1e suppletore verlaagd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de tussentijds gestegen rente, met kapitaalverliezen als gevolg.
7. De winstafrachten van Holland Casino zullen vermoedelijk lager uitvallen dan verwacht. Dit hoofdzakelijk als gevolg van afnemende bezoekersaantallen.
8. De mutatie betreft het in verzekering nemen van enkele grote transacties, waardoor de premieontvangsten hoger zijn dan oorspronkelijk geraamd.
9. Er zijn meer ontvangsten gerealiseerd door de verkoop van onroerende zaken. Deze verkopen – die voor latere jaren gepland waren – zijn dit jaar op verzoek van de kopende partijen tot uitvoering gekomen.
10. Deze mutatie betreft houdt verband met hogere ontvangsten uit hoofde van recent gehouden benzineveilingen.

2.2 De beleidsartikelen

Artikel 1 Belastingen

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 1 Belastingen

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Het ontwerpen van beleid gericht op het genereren van inkomsten en het realiseren van niet-fiscale doelstellingen van het overheidsbeleid en het onderhouden en versterken van de bereidheid van burgers en bedrijven tot nakoming van hun wettelijke verplichting ten aanzien van de Bealstingdienst	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)= (2+3)
Verplichtingen	3 266 584	3 368 823	382 269	3 751 092
Uitgaven	3 266 584	3 368 823	382 269	3 751 092
Programma-uitgaven	556 036	563 946	300 000	863 946
Waarvan juridisch verplicht		563 946	300 000	863 946
<i>Doelst. 2 Door toezicht en opsporing bevorderen dat belastingplichtigen hun wettelijke verplichtingen nakomen</i>				
Heffings- en invorderingsrente	500 000	500 000	300 000	800 000
Rentevergoeding depotstelsel	1 250			
Overige programma-uitgaven	54 786	63 946		63 946
Apparaatsuitgaven	2 710 548	2 804 877	82 269	2 887 146
Ontvangsten	125 007 829	127 065 860	- 2 430 061	124 635 799
Programma-ontvangsten	124 982 357	127 044 888	- 2 440 838	124 604 050
<i>Algemene doelstelling</i>				
Belastingontvangsten	123 974 404	126 026 935	- 2 650 838	123 376 097
<i>Doelst. 2 Door toezicht en opsporing bevorderen dat belastingplichtigen hun wettelijke verplichtingen nakomen</i>				
Programma	287 953	297 953	10 000	307 953
Heffings- en invorderingsrente	720 000	720 000	200 000	920 000
Apparaatsontvangsten	25 472	20 972	10 777	31 749

Toelichting

In verband met de geringe omvang van de raming voor garantieverplichtingen van dit artikel is geen aparte tabel budgettaire gevolgen voor garantieverplichtingen opgenomen. De gegevens over de garantieverplichtingen betreffende faillissementscuratoren procesrisico's zijn verwerkt in bovenstaande tabel (verplichtingen). De raming in ontwerp-begroting, 1e en 2e suppletore begroting voor garantieverplichtingen bedraagt € 45 000. De uitgaven- en ontvangstenraming zijn 0.

Verplichtingen en uitgaven

Programmauitgaven

Heffings- en invorderingsrente (€ 300,0 mln).

De raming was nog gebaseerd op de oude (verwachte) verdeelsleutels voor de verdeling van de betaalde heffings- en invorderingsrente tussen belastingen (IXB) en premies. Eind 2007 zijn de verdeelsleutels definitief vastgesteld. Op basis daarvan zal naar verwachting een groter deel van de rente aan IXB worden toebedeeld. Daarnaast treedt, als gevolg van de hogere rentetarieven, ook een autonome stijging van de uitgaven op.

Apparaatuitgaven

Apparaat Belastingdienst en fiscaal beleid en wetgeving (+ € 79,7 mln):

- *Uitdeling loonbijstelling (€ 60,5 mln);*

- *Werkzaamheden voor derden (€ 10,8 mln)*
De Belastingdienst verricht werkzaamheden in opdracht van derden (zoals voor P-Direkt en DigiD). De uitgaven hiervoor worden aan de opdrachtgevers doorbelast. De uitgaven- en ontvangstenmutatie bedraagt € 10,8 mln (zie ook de ontvangstenmutatie).
- *Overig (+ € 8,4 mln)*
Dit betreft diverse overboekingen van en naar andere departementen voor uitvoeringskosten o.a. voor een Rijksbreed contract voor het leveren van digitale informatie waarvan de Belastingdienst de trekker is (€ 6,0 mln).
Naast de bovenstaande mutaties zijn er nog diverse relatief kleine (technische) mutaties en overboekingen (€ 1,4 mln).

Ontvangsten

Belastingontvangsten (– € 2 651 mln.)

Voor de toelichting op de mutaties van de belastingontvangsten wordt verwezen naar de Miljoenennota 2009 en Najaarsnota 2008.

De aansluiting met de bedragen in de begrotingstoelichting (beleidsartikel 1, tabel budgettaire gevolgen van beleid) is als volgt:

Tabel: Sansluiting met begrotingstoelichting IXB, beleidsartikel 1 (x € 1 000)

	Stand ontwerp- begroting IXB	Mutatie 1e suppletore begroting IXB	Stand 1e suppletore begroting IXB	Mutatie 2e suppletore begroting IXB	Stand 2e supple- toire begroting IXB
totaal belastingontvangsten	143 461 802	2 040 061	145 501 863	– 2 402 037	143 099 826
–/– Afdracht Gemeentefonds	– 16 040 198	7 788	– 16 032 410	– 139 068	– 16 171 478
–/– Afdracht Provinciefonds	– 1 210 390	4 682	– 1 205 708	610	– 1 205 098
–/– Afdracht BTW-Compensatiefonds	– 2 236 810	0	– 2 236 810	– 110 343	– 2 347 153
Totaal belastingontvangsten IXB, art. 1	123 974 404	2 052 531	126 026 935	– 2 650 838	123 376 097

Voor een toelichting op de afdracht Gemeente- en Provinciefonds en de afdracht BTW- compensatiefonds wordt verwezen naar de 2e suppletore begroting van de betreffende fondsen. Verschillen hebben betrekking op afrondingen.

Programmaontvangsten

Heffings- en invorderingsrente (€ 200,0 mln).

Zie toelichting bij de uitgaven.

Overige programmaontvangsten (+ € 10 mln)

De overschrijding van € 10 mln op de ontvangsten betreft een saldo van hogere vervolgingskosten (€ + 25 mln) en lagere boeteopbrengsten (– € 15 mln).

De hogere vervolgingskosten worden veroorzaakt door een stijging van het aantal invorderingsmaatregelen (zoals aanmaningen). In 2008 zet deze trend, die in 2007 al leidde tot hogere ontvangsten, sterk door.

De lagere boeteopbrengsten zijn een gevolg van de nog geldende coulanccemaatregelen bij het opleggen van boetes bij de loonheffing.

Apparaatontvangsten

Werkzaamheden voor derden (+ € 10,8 mln)

De Belastingdienst verricht werkzaamheden in opdracht van derden (zoals voor P-Direkt en DigiD). De uitgaven hiervoor worden aan de opdrachtgevers doorbelast. De uitgaven- en ontvangstenmutatie bedraagt € 10,8 mln (zie ook de uitgavenmutatie).

Artikel 2 Financiële Markten

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 2 Financiële Markten

A. Garantieverplichtingen

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: een integer financieel stelsel, waarin de financiële markten goed functioneren, voldoende toegankelijk en transparant zijn en een gunstige internationale concurrentiepositie kennen	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)= (2+3)
Verplichtingen			200 000 000	200 000 000
<i>Doelstelling 1 Goed functionerende financiële markten</i>				
Garantieregeling bancaire leningen	0	0	200 000 000	200 000 000

Toelichting

Verplichtingen

Garantieregeling bancaire leningen (+ € 200 mrd)

Per 23 oktober 2008 is de regeling voor staatsgaranties voor de uitgifte van schuld papier van banken ingegaan. Door een gebrekkig functioneren van de kapitaalmarkt voor de middellangetermijnfinanciering kunnen bij financiële instellingen liquiditeitsproblemen ontstaan. Ook fundamenteel gezonde instellingen kunnen zichzelf hierdoor moeilijk financieren. De garantstelling heeft op zichzelf niet het doel de solvabiliteit van de banken te verbeteren. Met deze regeling wordt beoogd de financiering van financiële instellingen weer op gang te brengen, zodat de kredietverlening aan bedrijven en particulieren gewaarborgd blijft.

Leaseplan heeft een beroep gedaan op de garantieregeling van de Staat. De minister van Financiën heeft ingestemd met dit verzoek. De formele afwikkeling zal plaatsvinden in december. De budgettaire verwerking vindt plaats bij voorlopige rekening.

Garantieverplichting Deposito Garantie Stelsel (PM-post)

Op dinsdag 7 oktober heeft de minister van Financiën na afloop van de Raad van de Europese ministers van Financiën (Ecofin) bekend gemaakt dat Nederland de garantie voor deposito's voor een periode van 1 jaar verhoogd naar € 100 000 zonder eigen risico. De deposito garantie regeling op zich is niet aangepast.

B. Overige verplichtingen

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Een integer financieel stelsel, waarin de financiële markten goed functioneren, voldoende toegankelijk en transparant zijn en een gunstige internationale concurrentiepositie kennen	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)= (2+3)
Verplichtingen	63 446	64 977	28 858	93 835
Uitgaven	63 446	64 977	28 858	93 835
Programma-uitgaven	57 585	58 251	25 413	83 664
Waarvan juridisch verplicht		57 280		81 991
Doelst. 1 Goed functionerende financiële markten				
Bijdrage toezicht AFM	22 026	22 013	6 624	28 637
Bijdrage toezicht DNB	17 007	16 991	13 214	30 205
Platform CentiQ	2 818	4 518	- 3 250	1 268
Rechtspraak Financiële Markten	1 000	1 000	- 750	250
Overige programma-uitgaven	510	390	63	453
Doelst. 2 Integer financieel stelsel				
Caribbean Financial Action Taskforce	32	32		32
Doelst. 3 Ongestoorde muntcirculatie				
Muntcirculatie	14 192	13 307	- 4 500	8 807
Afname munt in circulatie	0	0	14 012	14 012
Apparaatsuitgaven	5 861	6 726	3 445	10 171
Ontvangsten	25 518	5 506	1 269	6 775
Totaal programma-ontvangsten	25 518	5 506	1 269	6 775
Doelst. 1 Goed functionerende financiële markten				
Overige programma-ontvangsten	322	322	4 096	4 418
Doelst. 3 Ongestoorde muntcirculatie				
Ontvangsten muntwezen	5 184	5 184	- 2 827	2 357
Toename munten in circulatie	20 012	0		

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Bijdrage toezicht AFM (+ € 6,6 mln)

Als gevolg van de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (de CBb-uitspraak) zal de overheidsbijdrage in 2008 in totaal met € 3,1 mln verhoogd worden. Deze verhoging heeft betrekking op de jaren 2005–2008. Volgens het CBb hadden de kosten van o.a. de voorbereiding van wet en regelgeving niet mogen doorberekend worden aan de onder toezicht staande instellingen.

Bijdrage toezicht DNB (+ € 13,2 mln)

Deze mutatie heeft voornamelijk betrekking op de gevolgen van de CBb-uitspraak. Als gevolg van hiervan zal de overheidsbijdrage in 2008 in totaal met € 11,1 mln verhoogd worden. Deze verhoging heeft betrekking op de jaren 2005–2008. Volgens het CBb hadden de kosten van o.a. de kosten van voorbereiding van wet en regelgeving niet mogen doorberekend worden aan de onder toezicht staande instellingen.

Platform CentiQ (- € 3,3 mln)

De uitvoering van het Actieplan vergt meer tijd dan verwacht. Hierdoor loopt de uitputting ook minder snel.

Rechtspraak Financiële Markten (- € 0,75 mln)

Het wetsvoorstel tuchtrechtspraak treedt niet eerder dan 2009 in werking, derhalve wordt voor 2008 slechts een deel van de voorziene uitgaven verwacht aan voorbereidingskosten.

Overige programma uitgaven (+ € 63 000)

Deze mutatie betreft de bijdrage aan de IASB (International Accounting Standards Board) en extra uitgaven in verband met de verhoging van de vergoeding van de leden van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD/SOPO).

Muntcirculatie (- € 4,5 mln)

In 2008 wordt één bijzondere munt uitgegeven, die niet van zuiver zilver zal zijn, maar van verzilverd koper. Hierdoor vallen de overige kosten lager uit.

Afname munten in circulatie (+ € 14,0 mln)

De muntverwerkers hebben bij DNB meer munten afgestort dan oorspronkelijk verwacht. Zij ontvangen van DNB hiervoor de nominale waarde van deze munten. Deze uitgaven worden door DNB doorbelast aan Financiën.

Ontvangsten

Overige programma-ontvangsten (+ € 4,1 mln)

Deze mutatie betreft voornamelijk de premieontvangsten t.a.v. terrorismepool. Per januari 2006 biedt de Staat aan de Nederlandse Herverzekeringssmaatschappij voor Terrorisemeschade (NHT) ten hoogste EUR 50 miljoen herverzekeringsdekking voor het geval de NHT in een kalenderjaar gehouden is uitkeringen te doen die tezamen een bedrag van EUR 950 miljoen te boven gaan. Hiervoor ontvangt de Staat jaarlijks € 2 250 000 premie.

Daarnaast is terugontvangen een deel (€ 1,7 mln) van de te veel betaalde overheidsbijdrage 2007 DNB. O.b.v. nacalculatie (jaarrekening 2007) blijkt dat de werkelijke overheidsbijdrage 2007 lager is dan de in 2007 (als voorschot) betaalde overheidsbijdrage 2007.

Ontvangsten muntwezen (- € 2,8 mln)

In 2008 wordt één bijzondere munt worden uitgegeven, die niet van zuiver zilver zal zijn, maar van verzilverd koper. Dit betekent aanzienlijk lagere uitgaven voor metaalkosten. Het feit dat in 2008 één bijzondere munt wordt uitgegeven werkt ook door in de overige kosten en de ontvangsten muntwezen.

Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

A. Garantieverplichtingen

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Bedrijfseconomische doelmatigheid en optimaal financieel resultaat bij investeren in en verwerven, afstoten en beheren van de financiële en vaste activa van de Staat	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	0	0	0	0
Regeling BF	0	0		0
Uitgaven	12 629	3 629		3 629
Programma-uitgaven	12 629	3 629		3 629
Waarvan juridisch verplicht				3 629
<i>Overige programma-uitgaven</i>				
Regeling BF	12 629	3 629		3 629
Ontvangsten	9 529	529	2 229	2 758
Programma-ontvangsten	9 529	529	2 229	2 758
<i>Overige programma-ontvangsten</i>				
Regeling BF	9 529	529	2 229	2 758

Toelichting

Ontvangsten

Overige programma-ontvangsten

Regeling BF (+ € 2,2 mln.)

Naar verwachting zullen uitgaven en inkomsten over de gehele periode van afbeheer van de regeling BF de meerjarige raming benaderen. Incidenteel kan het echter zo zijn dat de realisaties afwijken van de raming. Dit is nu het geval en inherent aan een kredietportefeuille.

B. Overige verplichtingen

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Bedrijfseconomische doelmatigheid en optimaal financieel resultaat bij investeren in en verwerven, afstoten en beheren van de financiële en vaste activa van de Staat	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	5 822	15 322	36 806 599	36 821 921
Fonds financiële sector	0	0	20 000 000	20 000 000
Uitgaven	5 822	15 322	30 556 599	30 571 921
Programma-uitgaven	0	9 500	30 546 000	30 555 500
Waarvan juridisch verplicht				30 555 500
Doelst. 3 Doelmatige inzet van activa				
PPS		6 000	- 5 000	1 000
Onderhouds- en beheerskosten GOB		3 500	1 000	4 500
<i>Overige programma-uitgaven</i>				
Kapitaalinjectie ING, Aegon en SNS Reaal	0	0	13 750 000	13 750 000
Verwerving vermogenstitels	0	0	16 800 000	16 800 000
Uitvoeringskosten tijdelijke regeling subsidie tankstations				
Apparaatuitgaven	5 822	5 822	10 599	16 421
Personeel en materieel	3 473	3 473	99	3 572
Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	2 349	2 349	10 500	12 849
Ontvangsten	1 946 876	2 608 276	- 212 789	2 395 487
Programma-ontvangsten	1 946 876	2 608 276	- 212 789	2 395 487
<i>Doelst. 1 Beheer van staatsdeelnemingen</i>				
Opbrengst Onttrekking vermogenstitels		379 000		379 000
Dividend staatsdeelnemingen	486 855	560 255	40 211	600 466
Rente en aflossing div. leningen	75 021	75 021		75 021
Winstafdracht DNB	1 200 000	1 414 000	- 233 000	1 181 000
Afdrachten Holland Casino	80 000	70 000	- 20 000	50 000
Afdrachten Staatsloterij	85 000	90 000		90 000
Terugstorting agio	20 000	20 000		20 000
Overige programma-ontvangsten				
Tijdelijke regeling subsidie tankstations				

Toelichting

Verplichtingen

Fonds financiële structuurversterking (+ € 20 mrd)

Medio oktober heeft de Nederlandse overheid een bedrag van € 20 mrd direct beschikbaar gesteld voor banken en verzekeraars in Nederland, ongeacht hun omvang, die fundamenteel gezond en levensvatbaar zijn, maar die toch met het oog op de uitzonderlijke marktomstandigheden hun kapitaalpositie wensen te versterken.

Verplichtingen en uitgaven

Kapitaalinjectie Fonds financiële structuurversterking (+ € 13,75 mrd)

Drie financiële ondernemingen maakten gebruik van het Fonds financiële structuurversterking. De Staat heeft voor een bedrag van € 10 mld *securities* verworven in ING, voor een bedrag van € 3 mld vergelijkbare *securities* in Aegon en voor een bedrag van € 750 mln *securities* in SNS REAAL.

Verwerving vermogenstitels (+ € 16,8 mrd)

De toename à EUR 16,8 mrd komt voort uit de koop van aandelen Fortis

Bank Nederland Holding NV, Fortis Verzekeringen Nederland N.V., Fortis Corporate Insurance N.V en het door Fortis gekochte deel van ABN AMRO.

PPS (- € 5,0 mln)

Aanvang van het zorg-pps pilot project dit jaar is onwaarschijnlijk. Er zijn het afgelopen jaar zeer weinig ziekenhuizen die besloten hebben om een nieuw ziekenhuis te bouwen. Gesprekken voor mogelijke pilots zijn nog gaande. Hierdoor zal waarschijnlijk dit jaar geen beroep gedaan worden op het budget ad € 5 mln.

Onderhoud- en beheerkosten GOB (+ € 1 mln)

De mutatie betreft de bijdrage van V&W voor de onderhouden beheerkosten van vliegveld Twente.

Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen (+ € 10,5 mln)

De toename in uitvoeringskosten komt voort uit de benodigde inschakeling van juridische, strategische, financiële en HR ondersteuning bij de verwerving van de hierboven genoemde vermogenstitels, de ontvlechting daarvan en vervolgens de uitwerking van strategische vraagstukken.

Ontvangsten

Dividend Staatsdeelnemingen (+ € 40,2 mln)

Er is sprake van meevallende dividendontvangsten, voornamelijk veroorzaakt door Schiphol en UCN.

Winstafdracht DNB (- € 233 mln)

De winstraming t.o.v. de 1e supplettoire is verlaagd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de in die tussentijd gestegen rente, met kapitaalverliezen als gevolg.

Afdrachten Holland Casino (- € 20 mln)

De winstafdrachten van Holland Casino zullen vermoedelijk lager uitvallen dan verwacht. Dit hoofdzakelijk als gevolg van afnemende bezoekersaantallen.

Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 4 Internationale financiële betrekkingen

A. Garantieverplichtingen

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Een financieel-economisch gezond en welvarend Europa en een evenwichtige internationale financieel-economische ontwikkeling	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	113 445	113 445		113 445
<i>Doelstelling 2 Effectieve en efficiënte IFI's</i>				
Multilaterale ontw.banken en -fondsen, EIB inzake overeenkomsten Lomé en Cotonou en DNB inzake kredietfaciliteiten BIS	113 445	113 445		113 445
Uitgaven	0	0		0
Programma-uitgaven				
Ontvangsten	0	0		0
Programma-ontvangsten				

B. Overige verplichtingen

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Een financieel-economisch gezond en welvarend Europa en een evenwichtige internationale financieel-economische ontwikkeling	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	639 896	586 718	75	586 793
Betalingsverplichtingen	639 896	586 718	75	586 793
Uitgaven	49 258	53 382	75	53 457
Programma-uitgaven	46 900	51 024		51 024
Waarvan juridisch verplicht		51 024		51 024
<i>Doelst. 2 Effectieve en efficiënte IFI's</i>				
Instrument: deelneming multilaterale ontwikkelingsbanken en -fondsen	46 900	51 024		51 024
Apparaatuitgaven	2 358	2 358	75	2 433
Ontvangsten	17 608	17 608	1 063	18 671
<i>Doelst. 2 Effectieve en efficiënte IFI's</i>				
Ontvangsten	17 608	17 608	1 063	18 671

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Apparaatuitgaven (+ € 75 000)

De apparaatuitgaven zijn gestegen door loonbijstelling.

Ontvangsten

Nederlands deel van de speciale rekeningen van de EU-lidstaten bij de Europese Investeringsbank (+ € 1,063 mln)

De mutatie in de ontvangstenraming betreft grotendeels de ontvangst van de Europese Investeringsbank (EIB) van het aan Nederland toekomende saldo op de zogenaamde speciale rekeningen bij de EIB (+ € 981 000). Op deze speciale EIB rekeningen worden bedragen geboekt die toekomen aan

de lidstaten die oorspronkelijk een bijdrage hebben geleverd aan een door de EIB uitgeleende hoofdsom (Europese Ontwikkelingsfonds). Na aflossing door lenende landen op de betreffende leningen wordt het aan Nederland toekomende deel van die aflossingen geparkeerd op de speciale rekening. Halfjaarlijks wordt het Nederlandse tegoed door de EIB overgemaakt. Het daadwerkelijk overgemaakte bedrag hangt af van het bedrag dat de EIB daadwerkelijk ontvangen heeft. Dit bedrag valt in 2008 € 981 000 hoger uit dan was geraamd.

De ontvangsten van de IDA speciale rekeningen, die een vergelijkbare constructie kennen, vallen in 2008 € 82 000 hoger uit dan geraamd.

Artikel 5 Exportkredietverzekering en investeringsgaranties

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 5 Exportkredietverzekering en investeringsgaranties

A. Garantieverplichtingen

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Een complete markt voor verzekering van betalingsrisico's die zijn verbonden aan export en aan investeringen in het buitenland	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	11 936 056	11 936 056		11 936 056
EKV	11 332 276	11 332 276		11 332 276
TRhi	453 780	453 780		453 780
MIGA	150 000	150 000		150 000
Uitgaven	90 500	90 500	- 69 300	21 200
Programma-uitgaven	90 500	90 500	- 69 300	21 200
Waarvan juridisch verplicht				20 140
<i>Doelst. 1 Herverzekeringsfaciliteiten</i>				
Schade-uitkering EKV	90 000	90 000	- 70 000	20 000
Schade-uitkering TRhi	500	500	700	1 200
Schade-uitkering MIGA	0	0		0
Ontvangsten	79 250	161 250	25 000	186 250
Programma-ontvangsten	79 250	161 250	25 000	186 250
<i>Doelst. 1 Herverzekeringsfaciliteiten</i>				
Premies EKV	40 000	50 000	25 000	75 000
Premies TRhi	1 250	1 250		1 250
Schaderestituties EKV	38 000	110 000		110 000

Toelichting

Uitgaven

Schade-uitkering exportkredietverzekering (- € 70,0 mln)

In 2008 zijn tot nu toe minder schades uitgekeerd dan werd verwacht. Op basis van deze ontwikkeling worden de geraamde schade-uitkeringen neerwaarts bijgesteld.

Schade-uitkering Tijdelijke regeling herverzekering investering (+ € 0,7 mln)

In 2008 zijn er meer schades (voor de TRhi) uitgekeerd dan oorspronkelijk werd verwacht.

Ontvangsten

Premies EKV (+ € 25,0 mln)

Het in verzekering nemen van enkele grote transacties leidt tot een opwaartse bijstelling van de premieraming.

B. Overige verplichtingen

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Een complete markt voor verzekering van betalingsrisico's die zijn verbonden aan export en aan investeringen in het buitenland	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	16 946	15 726	20 186	35 912
Uitgaven	16 946	15 726	20 186	35 912
Programmauitgaven	0	0	20 155	20 155
Uitgaven risicobeheer	0	0	20 155	20 155
Apparaatsuitgaven	16 946	15 726	31	15 757
Waarvan: personeel en materieel	1 090	1 370	31	1 401
Waarvan: uitvoeringskosten DNB-EXIM	3 000	1 500		1 500
Waarvan: kostenvergoeding Atradius	12 856	12 856		12 856

Toelichting

Verlichtingen en uitgaven

Uitgaven risicobeheer (+ € 20,2 mln)

Er zijn uitgaven gedaan voor een Credit Default Swap (CDS) waarmee een gedeelte van het uitstaande risico op Indonesië in de markt is weggezet.

Artikel 7 Beheer materiële activa

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 7 Beheer materiële activa

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Roerende en onroerende zaken voor het Rijk worden op doelmatige wijze verworven, beheerd en vervreemd en de allocatie van onroerende zaken voor het Rijk is optimaal	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	100 049	112 948	- 647	112 301
Uitgaven	100 049	112 948	- 647	112 301
Programma-uitgaven	77 694	88 894	- 1 186	87 708
Waarvan juridisch verplicht		45 915	2 600	48 515
<i>doelst. 1 Optimaal handelen in Vastgoed</i>				
Anticiperende aankopen en gebiedsgerichte ontwikkeling	25 000	25 000		25 000
<i>doelst. 2 Beheer/verkoop Onroerende Zaken</i>				
<i>Onderhoud en beheerskosten</i>	6 779	17 879	- 3 825	14 054
Zakelijke lasten	45 915	45 915	2 600	48 515
Overige programma-uitgaven		100	39	139
Apparaatsuitgaven	22 355	24 054	539	24 593
Ontvangsten	154 439	178 953	87 081	266 034
Programma-ontvangsten	153 537	177 637	87 039	264 676
<i>doelst. 1 Optimaal handelen in Vastgoed</i>				
Anticiperende aankopen en gebiedsgerichte ontwikkeling		100	39	139
<i>doelst. 2 Beheer/verkoop Onroerende Zaken</i>				
<i>Verkoop onroerende zaken</i>	51 406	51 406	70 000	121 406
Beheersontvangsten	71 761	96 761	4 000	100 761
Overige programma-ontvangsten	28 870	27 870	13 000	40 870
<i>doelst. 3 Bewaring/vervreemding Roerende Zaken</i>				
Verkoop roerende zaken	1 500	1 500		1 500
Apparaatsontvangsten	902	1 316	42	1 358

Toelichting

Uitgaven

Onderhoud en beheerskosten (- € 3,8 mln)

De post Onderhoud- en beheerskosten wordt met € 3,8 mln. neerwaarts bijgesteld.

- De uitgaven voor de geplande safehouses zullen dit jaar niet tot realisatie komen omdat het ministerie van Justitie (de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding) daar vooralsnog geen opdracht toe heeft gegeven.
- Voorts kon nog niet worden begonnen met de bergingswerkzaamheden van De Rooswijk. Het wachten is enerzijds op een vergunning voor het bergen van het schip van de Britse overheid. Anderzijds wordt nog onderzocht of de bergingswerkzaamheden al of niet Europees moeten worden aanbesteed.

Zakelijke lasten (+ € 2,6 mln)

De post Zakelijke lasten is verhoogd als gevolg van uitbreiding van het bestand aan gebouwen waarvoor zakelijk lasten dienen te worden betaald. Daarnaast zijn in het kader van een inhaalslag bij de gemeenten facturen ontvangen met betrekking tot eerdere jaren.

Ontvangsten

Verkoop Onroerende Zaken (+ € 70,0 mln)

De opbrengstraming verkoop onroerende zaken is verhoogd. Dit betreft

verkopen die voor latere jaren gepland waren en die reeds dit jaar op verzoek van de kopende partijen nog tot uitvoering komen.

Beheersontvangsten (+ € 4 mln)

De pachtopbrengsten nemen toe met € 4 mln. Dit houdt verband met extra opbrengst van ingebruikgevingen van benzine stations.

Overige programma-ontvangsten (+ € 13,0 mln)

Deze mutatie houdt verband met hogere ontvangsten uit hoofde van de recent gehouden benzineveilingen. Een gedeelte van het verschil tussen de hoogste en de één na hoogste bieding komt ten gunste van IX-B.

Artikel 8 Financieel-economisch beleid van de overheid

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 8 Financieel-economisch beleid van de overheid

Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: De bij burgers en bedrijven geïnde middelen worden zuinig en goed besteed voor de levering van overheidsvoorzieningen, waarbij negatieve neveneffecten – waaronder administratieve lasten – zoveel mogelijk worden beperkt	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	37 244	47 497	- 6 406	41 091
Uitgaven	37 244	47 497	- 6 406	41 091
Programmauitgaven	5 000	13 606	- 3 664	9 942
Waarvan juridisch verplicht				9 942
<i>Doelst. 4 Verminderen regeldruk voor bedrijven</i>				
Vermindering regeldruk	5 000	13 606	- 3 664	9 942
Apparaatsuitgaven	32 244	33 891	- 2 742	31 149
Ontvangsten	5 397	5 397	241	5 638
Apparaatsontvangsten	5 397	5 397	241	5 638

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Programma- uitgaven (- € 3,6 mln)

Op basis van de huidige inzichten wordt het projectbudget voor het programma vermindering regeldruk bedrijven in 2008 niet geheel uitgeput. Ten opzichte van de raming voor 2008 (€ 13,6 mln.) gaan we nu uit van een vermoedelijk beloop van richting de € 10 mln.

Apparaatsuitgaven (- € 2,8 mln)

De huidige inzichten leveren een onderuitputting op het apparaatsbudget van € 1,8 mln. Verder zijn de CADbudgetten overgeheveld naar de Centrale Directies ten behoeve van de Rijksauditedienst.

Ontvangsten

Apparaatsontvangsten (+ € 0,2 mln)

De Rijksacademie heeft haar ontvangstenkader meerjarig aangepast. Voor 2008 geldt een verhoging van circa € 0,2 mln.

2.3 Niet-beleidsartikelen

Artikel 9 Algemeen

Opbouw verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerp-begroting 2008 naar de stand 2e suppletore begroting 2008 – artikel 9 Algemeen

Bedragen x € 1 000

Algemeen	Stand ontwerp-begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	120 957	131 159	12 672	143 831
Uitgaven	120 957	131 159	12 672	143 831
Totaal apparaatsuitgaven	120 852	131 054	12 672	143 726
Apparaatsuitgaven	115 252	123 454	12 672	136 126
Uitvoeringskosten omslagstelsel Rijkswagenpark	5 600	7 600		7 600
Tegoeden WOII	105	105		105
Ontvangsten	9 829	15 779		15 779
Apparaatsontvangsten	4 229	8 179		8 179
Omslagstelsel Rijkswagenpark	5 600	7 600		7 600

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Apparaatsuitgaven (+ € 12,7 mln.)

De mutatie is een saldo van diverse ramingsbijstellingen en overboekingen en wordt voornamelijk verklaard door de overdracht van de departementale auditdiensten van BZK, VROM en VWS naar de RAD (+ 4,3 mln.), de projectkosten voor het opstarten van de RAD (+ 4,4 mln.), de rijksbrede herschikking van het huisvestingsbudget (€ 3,6 mln.), onderuitputting bij personele uitgaven (– € 3,0 mln.) en de uitgedeelde loonbijstelling (+ € 1,8 mln.).

Artikel 10 Nominaal en onvoorzien

Opbouw verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerp-begroting 2008 naar de stand 2e suppletore begroting 2008 – artikel 10 Nominaal en onvoorzien

Bedragen x € 1 000

Nominaal en onvoorzien	Stand ontwerp- begroting (1)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)	Stand 2e suppletore begroting (4)= (2+3)
Verplichtingen	1 944	67 335	- 64 775	2 560
Uitgaven	1 944	67 335	- 64 775	2 560
Onvoorzien	1 666	2 030	227	2 257
Loonbijstelling	0	65 002	- 65 002	0
Prijsbijstelling	278	303		303

Toelichting

Bij 1e suppletore begroting is de loonbijstelling uit de aanvullende post aan de IXB-begroting toegedeeld.

De loonbijstelling wordt bij de 2e suppletore begroting volgens onderstaand overzicht over de loongevoelige artikelen op de IXB-begroting verdeeld.

Verdeling loonbijstelling, voor zowel verplichtingen als uitgaven

bedragen x € 1000

Art.nr.	Omschrijving	Loon- bijstelling
1.1	Apparaat DG Fiscale Zaken	476
1.2	Apparaat Belastingdienst & DG Belastingdienst	60 070
1.26	Overige programma uitgaven	-
	Totaal artikel 1 Belastingen	60 546
2.1	Apparaat Financiële Markten	179
2.25.1	Bijdrage toezicht AFM	524
2.25.5	Bijdrage toezicht DNB	404
3.1	Apparaat Financieringen	99
4.1	Apparaat Buitenl. Fin.Betrekkingen	75
5.1	Apparaat Exportkredietverzekering	31
7.1	Apparaat Domeinen & Vastgoed	539
8.1	Apparaat DG Rijksbegroting & Alg.Fin.Ec.Politiek	665
9.1	Apparaat Centr.directies en algemeen	1 613
10.20	Nominaal en onvoorzien	185
IXA	Overboeking prijsbijstelling	142
	Totaal van de verdeling	65 002
	(Nog) niet verdeeld	-